

γάλη του μετριοφροσύνη, είναι σήμερα ή ψυχή της εταιρίας, ή άόρατη, για τους πολλούς, δύναμη που διευθύνει τόσο άρμονικά το εθνικώτατο αυτό σωματείο.

Νά τήνε λέμε την αλήθεια. Αυτό μᾶς διδάσκει, και μέσα στο σοφό βιβλίο του ο κ. Ραμᾶς. Γι' αυτό, κι αν πειραχτεί λίγο ή μετριοφροσύνη του σήμερα, με όσα γράφουμε για την εθνική δράση του δε μᾶς νοιάζει.

Για τή γλώσσα του βιβλίου του μπορεί κανείς να πει πως δεν είναι καθρη δημοτική, ούτε πάλι καθαρεύουσα, ούτε και μέση ή μισή γλώσσα. Είναι δική του γλώσσα, είναι γλώσσα του κ. Ραμᾶ, ή σωστότερο, γλώσσα δημοτική με χιλιοχλασμένη από τον καταραμένο σχολαστικισμό, που τόσο αλύπητα ο ίδιος τότε τολιάρει. Αντιγράφουμε μια πρόταση από το βιβλίο τον για να δείτε: «Ίσως έπρεπε να το πούμε ότι ή ύλοφροσύνη δε θα παιρνόδινε, αν ο σχολαστικισμός δεν επέτρεπε τον σχηματισμό της σημερινής προνομίουχου τάξεως» Ο κ. Ραμᾶς γράφοντας: τάξη δεν τῶχει τίποτα πρακάτω να πει: τάξεως και γράφοντας για καϊνάνια του πολίτη, σου χώνει μέσα και μια αυτολατρεία με ζημιά της αλληλεγγύης, που σε κάνει και ξαφνιαζέσαι.

Είναι ελάττωμα του συγγραφέα αυτό; Το κάνει από αδυναμία ή από ιδιοτροπία; Άλλοίμονο! Στην γλώσσα του κ. Ραμᾶ θα δείτε ίσια ίσια το μεγάλο κακό που κανε ο σχολαστικισμός στην πατρίδα μας, αφού κατάρχετο ένα Ρουμελιώτη να τότε κάνει να κηρύχνει την Άλήθεια με μπερδεμένη γλώσσα κι όχι με άληθινή.

..

Άγγελου Τανάγρα: «ΣΠΟΓΓΑΛΙΕΙΣ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ». Ναυτικός κι ο κ. Τανάγρας, όπως κι ο κ. Ραμᾶς, και συνεργάτης μας άλλότες, αφού ο κ. Τανάγρας στην αρχή αρχή που δεχόμαστε και συνεργάτες στην καθαρεύουσα, είχε αρχινήσει να δημοσιεύει στο «Νουμά» ένα τρυφερό δήγημά του, τον «Άρραβώνα της θαλάσσης».

Το βιβλίο το διαβάσαμε και λυπηθήκαμε κατάκαρδα που ο καλός μας φίλος πήγε κ' έχυσε τόση ζωή και τόσο αίσθημα στο νεροχύτη της καθαρύουσας. Όπου μιλάνε οι άνθρωποι, μιλάνε ζωντανά κι άληθινά, κι όπου μιλάει ο συγγραφέας, αρχίζοντας από τον τίτλο του βιβλίου, μιλάει ψεύτικα και ψόφια. Και για να δείτε, όρίστε ένα κομμάτι από την αρχή του ΙΔ' κεφαλαίου:

«— Μωρέ παιδιά, τί να σας πῶ... ήκούσθη ή σ τ ρ η ν ή ς φωνή του Ψαριανού έν μέση της νυκτός... Φέτος έγλύτωσα από ένα μεγάλο κίνδυνο... Δόξα νᾶχη ο Θεός!

— «Και τί έπαθες, μωρέ Καραντή; ήρώτησαν δύο τρείς φωναί.

— «Νά παντρευτώ κόντεψα... έγέλασεν έκείνος. Θα σας το πῶ, μωρέ παιδιά, να γελάσετε...

— «Μπράβο... μπράβο... άνέκραξαν πολλαί φωναί. Έμπρός! Λέγε...

— «Τὸ λοιπόν, μωρέ παιδιά, ήμουν στην Ύδρα, και μια μέρα περνούσα από ένα στενό, κοντά στην Παναγιά την Μυρτιδιώτισσα... Έξαφνα ανοίγει ένα τζάμι και προβάλλει ένα κεφάλι... Εύμορφο κορίτσι, με το Θεό... μαύρα μαλλιά, μαύρα μάτια, άσπρα δόντια...

Κ' ή δήγηση του Καραντή τραβάει έτσι ίσια με το τέλος, ζωντανή, άληθινή, όμορφη.

Ύστερ' αρχίζει ο συγγραφέας—που να μὴν αρχίζει:

«Ο ήλιος έκλινε προς την δύσιν χρωματίζων τον όρίζοντα δι' όπαλλίνων άνταυγισίων, ή δέ θάλασσα άντικατό-

περιζε γαληνιαία το ήμερον φῶς, ποικίλλουσα έναλλάξ αυτό δι' άποχρώσεων πρασινωπών και τεφρολεύκων».

Άν πει κανείς για τον κ. Ραμᾶ πως γράφει τή Δημοτική με λίγη καθαρεύουσα, μπορεί να πει και για τον κ. Τανάγρα πως γράφει την καθαρεύουσα με λίγη δημοτική. Κι αφού είναι ναυτικοί κ' οί δύο, να που τα θαλασσώνουνε λίγο στη γλώσσα.

Άπό το τελευταίο βιβλίο φαίνεται πως ο κ. Τανάγρας θα γράψει μια μέρα περίφημα δηγήματα, φτάνει μονάχα ο Θεός να του γιατρέψει τή γλώσσα.

Α. Π. Τ.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

(ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ κ. Δ. ΖΗΑΟΥ)

43

Φεγγάρι μ' για βατίλψε, άτρα μου σκαπατάτε να σκοτιδιόσουν τα βουνά, να σκιάσουν τα σουκάκια, να πάνει ο νιος όπου αγαπά, ο νιος το παληκάρι. Κ' ή γειτονιά σαν τῶμαθε πολύ της κακοφάνη' ταραντα βίγλες έβαναν, σαράντα δυο νομάτοι κι απ' τις σαράντα έφεβε και πήσε στην άγάπη. —Καλήσπερά σου, κόρη μου. —Καλό στον τον λεβέντη. —Καλώς άνταμωθήκαμε να φᾶμε και να πιούμε και στα γλυκοχαράματα να γλυκοφιληθούμε, κι άπέκει να πλαγιόσουμε τα δυο άδερφούλα άντάμα. —Σήχου λεβέντη μ' έφεβε και πάει ή Πούλια γιόμα και το φεγγάρι δειλινός... —Τὸ φίλημα είταν γλυκό, γλυκό είταν σαν το μέλι, γλυκό είταν σαν το ζάχαρι...

44

Με τ' Άμπελάκια, μάτια μου, άνύπαντρος μὴν πάνεις, είναι κορίτσια όμορφα, πολύ μπινιτισμένα, τον ξενον δίνουν οίλημα, τον άντρα τους φαρμάκι.

45

Τὸ μονοπάτι μέγαζε σε μια παλιοκλησίτσα, έκεί είταν μνήματα πολλά ποδ λεβεντάδες, είταν κι ένα παλιόμνημα, δεν το είδα και το πάτσα κι άφτος πο μέσα βόγκητε και βαριαναστανάζει: —Άν είναι νιος άς με πατεί, χαλάλι νάν το γένει κι αν είναι κίνας γέροντας χαράμι νάν το γένει.

46

— Μηλιά μ κι απ' είσαι στο γκρεμό το μήλα φορτωμένη τα μήλα σου λιμπέδομαι και το γκρεμό σ' φοβούμαι. — Σάν το φοβάσαι το γκρεμό έλα ποδ μονοπάτι. Τὸ μονοπάτι μέγαλε σε μίαν παλιοκλησίτσα, βρισκω καινούργια μνήματα, παλιά ξεπαρτιασμένα, βρισκω κι ένα παλιόμνημα, δεν το είδα και το πάτσα' κι άφτο πο μέσα βόγκησε κι άφτο πο μέσα λέγει: — Ποιός είναι άφτος που με πατεί άπάνου στο κεφάλι; — Άν είναι νιος που με πατεί χαλάλι νάν το γένει, αν είναι κίνας γέροντας χαράμι νάν το γένει.

47

Άχ μωρή γλυκό μου μήλο και νεράντζι μου γραμμένο, να σε ξεχειμάσω θέλω, να σε στήσω κρού βρύση νᾶρχουνται οί όμορφες να πλένουν τα κορίτσια να λεφ- [καίνουν. Ήρθεν ή μιά, ήρθεν κ' ή άλλη, ήρθε κι όρφανό κορίτσι κι έλαμψε κι άφτο κ' ή βρύση, μαρμαρένιο κυπαρίσι. Στάκει ή βρύση και ρωτάει: —Άχ μωρή όρφανό κορίτσι και νεράντζι μου γραμμένο, που τή βρήκες τέτια λάμψη; Έλαμψες και συ κ' ή βρύση, μαρμαρένιο κυπαρίσι.

— Παραμόνεψα τον ήλιο σε το πάει και βρετιλέσει και τον έκλεψα τα κάλια κι έλαμψα κέγω κ' ή βρύση.

48

Με είπαν τήδονια, τα πουλιά και τᾶγρια χειλιόνια, με είπαν ποτες δεν άρρωστώ ποτες και δεν πεύαίνω. Ήρθε καιρός κι άρρώστησα και θέλω τα πεθάνω και κλειώσα το σπίτι μου και σάλησα τις πόρτες και παίρνω τᾶργυρά κλειδιά στον άργυρό τον τσέπη' κ' ή μάννα μου μαράδιαζε γύρο στη γειτονιά της: —Τᾶχα που πάει το παιδί μ' τᾶχα που πάει ή κόρη μ' με κλειώσεν το σπίτι μου, με σάλησεν την πόρτα, με πήρε τᾶργυρά κλειδιά στον άργυρό τον τσέπη.

— Σεντουκάκι μ' κλειδωμένο και βροιά βαλαντωμένο! — Άνοιξε με κ' έμπα μέσα να με ιδεις το πως κοιμούμαι με τα χέρια σταβρωμένα, με τα μάτια σφαλισμένα, Με το κερί γιομάτιζα, με το κερί δεινούσα και με τον μάβρο κορνιαχτό... — Νάρτην τή νιά που σε στείλα καλά να ξεμερώσει, στην ώρα νάν το γιόμα της, στην ώρα ο δειλινός της κι άντας δεινούν οί άρχοντοι να τς στρώνεις να κοιμάται

49

Κατακαμένη μου καρδιά και πικραμένα χείλια! Έκεί με κάνεις και γελώ, έκεί με βαλαντώνεις' σαν είναι πο το Θεό γραφτό, γραφτό νάν το περάσω, κι αν είναι πο τις μαγίσιες που ξέρουν και μαγέδουν, μαγέδουν τα καλά παιδιά και τα καλά κορίτσια, με μάγεψαν και με το νιό, και με το παληκάρι' κι αν είναι πο τή μοίρα μου νάν την κατηγορήσω, είταν ή μέρα βροχερή κ' ή νύχτα χιονισμένη. Κίνας δεν έχω νάν το πῶ και νάν το μολογήσω, ουδέ μάνναν ουδέ άδερφήν ουδέ και συγγενή μου. Για νάν το πῶ στη γειτονιά, γελάει μετ' έμένα, για νάν το πῶ στη μάθη γής, χορτάρι δε φυτρώνει, για νάν το πῶ και τον παπᾶ, δε μᾶς άντιδωρίζει, για νάν το πῶ ψηλό βουνό, χορτάρι δε φυτρώνει. φυτρών' το στεροβότανο, το στερο το χορτάρι, το τρών τα άλίφια κι άρρωστούν, τα γόδια κι άπορρήχουν νατ τᾶτρωγε κ' ή μάννα μου, έμένα να μὴν κάνει!

— «Λοιπόν αυτά είναι τα δείγματα του έπικού σου ποιημάτου; είπε ο φίλος. Άχμ! Πολύ άξόλογο. Πρέπει να κόστισε όχι λίγο κόπο».

— «Άλήθειε, κόστισε». άποκρίθηκε ο ποιητής. «Τὸ πρίμη' αυτό χρειάστηκε δυο χρονῶ γαρή κι άκατάπαιτη δουλειά».

— «Φαίνεται, και δεν το λέε του λόγου σου. Δυό χρόνια γράψιμο και ξαναγράψιμο».

— «Όχι' όχι' αυτό. Μια μέρα για να γραφτῆ και τον άλλον καιρό για να πουληθῆ».

— «Πῶς σου φάνηκε το καινούριο μας ντουέττο;» τότε ρώτησε. — «Α, είταν καινούριο ντουέττο; Κέγω θάρρεψα πως μαλλώνατε».

Έ κ ε ί ν η : «Είναι καιρός που φαλακρώθηκε ο φίλος σου; Φαίνεται τόσο νέος!»

Έ κ ε ί ν ο ς (συμπαθητικά): «Έτσι γεννήθηκε».

Έ κ ε ί ν η (πολύ συγκινημένη): «Τὸ κακόμοιρο!»

— «Δε σ' άκούμε να τραγουδάς αυτές τις μέρες, κ. Έλεν(τσα)!»

— «Ο γιατρός μου άύστηρά μου το άπαγόρευσε».

— «Και κάθεται στη γειτονιά σας;